

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petite vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo

k

XVI. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru

v četrtek, dne 8. avgusta 1901. l.

Vspored:

I. Sv. maša ob 8/10. uri v frančiškanski cerkvi.

II. Zborovanje ob 11. uri v „Narodnem domu“.

- 1.) Prvomestnikov nagovor.
- 2.) Tajnikovo poročilo.
- 3.) Blagajnikovo poročilo.
- 4.) Nadzorništva poročilo.
- 5.) Volitev jedne tretjine družbinega vodstva.

Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva:

1. dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški.
2. Frančišek Brežnik.
3. Gregor Einspieler.
4. Anton Žitgar.

- 6.) Volitev nadzorništva (5 članov).
- 7.) Volitev razsodništva (5 članov).

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, dne 4. julija 1901.

Prvomestnik: Tomo Zupan. Podpredsednik: Luka Svetec.

Pristavek.

- 1.) Dne 8. avgusta odhod iz Ljubljane z osebnim vlakom ob 5. uri 20 minut jutraj.
- 2.) Po zborovanju skupni obed na vrtu „Narodnega doma“ ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zgledati do 7. avgusta z naslovom: Iv. Feigl, gostilničar v „Narodnem domu“ v Mariboru. Kuvert brez vina stane 3 krone.
- 3.) Odhod iz Maribora proti Ljubljani z osebnim vlakom ob 7. uri 24 minut zvečer.
- 4.) Ob 8. uri zvečer koncert v „Narodnem domu“, v Mariboru.

Deželnozborske volitve.

I.

Kranjski deželni zbor je razpuščen in že v kratkem smemo pričakovati razpis volitev, s katerim razpisom se začne v naši deželi volilno gibanje in pripravljanje za odločilno bitko.

Minole državnozborske volitve, pri katerih se je prvič v naši deželi tudi v kmetijskih občinah volilo direktno, so bile izvrstna, žal, da tudi draga šola za našo stranko. Pri državnozborskih volitvah so se jasno izkazali nedostatki naše organizacije in pomanjkljivosti našega agitacijskega aparata. V svesti smo si sicer, da take organizacije, kakor jo ima klerikalna stranka, sploh nobena neuhovniška stranka ne more imeti, ali vzlic temu bi bili pri zadnji državnozborski volitvi lahko tudi v kmetijskih občinah dosegli kak pozitivni uspeh, ako bi se bilo v nekaterih krajih le količkaj odločneje nastopilo in količkaj energično delalo.

Neprerečna istina je, da je velika večina izobraženejšega, politično razsodnega dela našega kmetijskega prebivalstva na prednega mišljenja. Boljši posestniki stoje malone vsi v našem taboru, in sicer iz prepričanja, ali tisti del ljudstva, ki nima nikakega političnega mnenja, ki je v omiki zaostal tako, da je nezmožen imeti kako politično sodbo, tisti del se da prav lahko ujeti v klerikalne zanke in gre pri volitvah za duhovnikom čez drn in strn, prav kakor bi res šlo za rešitev vere.

Letošnji volilni boj bo v mnogih ozirih še dosti hujši, kakor je bil lanski. Klerikalci uvidevajo, da ne pridejo nikdar do odločilne besede v deželi, dokler sami ne bodo imeli večine v deželnem zboru. Potrebna jim je večina v deželnem zboru toliko bolj, ker poka njihova gospodarska organizacija na vseh koncih in krajih, in se občni bankerot ne da drugače preprečiti, kakor če priskoči dežela na pomoč, če poseže dežela v žep.

Zato pa se klerikalci pripravljajo na najljutejši boj. Zmagati ali umreti — to je njihova parola, zakaj če se jim zdaj ne po-

sreči zavzeti dež. zbor, potem so kot politična stranka izgubljeni.

Pristaše narodno napredne stranke prešinja resno navdušenje za ideale, ki smo jih zapisali na naše zastave. Vsakdo se zaveda, da se ne borimo iz veselja do boja samega ali iz sovraštva proti nasprotnikom, nego da gremo v boj, da pomoremo svojim narodnim političnim in gospodarskim načelom do zmage, da omogočimo njih praktično uveljavljenje.

V ta namen pa ne zadostuje, da naši somišljeniki z volilnim listkom v roki posvedočijo svoje narodno in napredno mišljenje, treba je tudi, da na jedni strani razvijejo živahno delavnost v svrhu, da pridobijo kolikor največ možno tistih omahljivih volilcev, ki sami nimajo pravega prepričanja, ampak omahujejo zdaj na to, zdaj na ono stranko, na drugi strani pa, da se paralizira agitacija nasprotnikov.

Da se našim somišljenikom olajša agitacijsko delo, priobčimo tekom prihodnjih dni kratek pouk za deželnozborske volitve, ki bode obsejal vse, kar mora vedeti, kdor se loti boja za zmago naših idej.

Tak pouk smo tudi lani priobčili, a temu, da se ponekod niso dosti zmenili za dotični pouk in n. pr. velevažno reklamacijsko postopanje popolnoma zanemarili, prav temu se imamo zahvaliti, da pri državnozborskih volitvah nismo v kmetijskih občinah ničesar opravili.

Upamo, da lanska izkušnja napoti naše somišljenike, da bodo tej zadevi posvetili največjo pozornost.

V Ljubljani, 22. julija.

Izgredi v Zadru.

Vesti, dohajajoče zadnji čas iz Zadra, spominjajo na dogodke pod Bojamontijem v Spletu. Zadoščalo je, da je bil človek Hrvat, in da je govoril hrvatski, in Italijani so ga napadali in pretepali. Tako je danes v Zadru. Dogodilo se je več napadov, pri katerih so bili žrtve gimnazijci hrvatskega gimnazija in člani ondodnega „Sokola“. Izgredi so tako veliki, da mora posredovati orožništvo, ker je policija na strani izgrednikov ter se občinska oblast, pa tudi namestništvo, za izgrede ne menita. Orožništvo prihaja vedno po končanih izgrediv, a še to ni ljubo policiji, ter je med njima velika napetost. Župan Ziliotto je radikalec in irredentist. Zato se irredenta v Zadru množi in nastopa najnesramnejše. Župan se je celo v deželnem zboru izjavil najradikalnejše v italijanskem smislu. Namestnik Rodić pa se boji Italijanov! V Zadru vlada zategadelj italijanska irredenta ter napada Hrvate, dasi tvorijo ti inteligenco in ovet meščanstva. Brez Hrvatov bi bil Zader revna vas. Italijani pa jih imenujejo tučce, dasi se mora Zader za vse, kar premore in kar danes velja, zahvaliti le Hrvatom. Predrzo nastopanje Italijanov v Zadru pa je menda le dokaz, da jim bije zadnja ura. Kadarkoli in kjerkoli gre Italijanom za vrat, vselej pobesne. Tako je bilo tudi v Spletu, Citta-vecchii, Trauu in v drugih občinah, ki so bile zadnje trdnjave italijanstva. Kjer se dviga hrvatstvo, kakor v Zadru, se dogajajo vedno konflikti z Italijani. Vendar je žalostno, da take izgrede vlada trpi, da ne ukroti irredentovcev, in da ne napravi reda pri policiji in na magistratu v Zadru. Hrvatje bodo pač morali nastopiti drugače proti Rodiću in Koerberju!

Kralj Ferdinand bolgarski.

Z Balkana dohajajo navadno le senzacionalne vesti. Nedavno se je poročalo, da postane kralj že v kratkem črnogorski knez Nikola, sedaj pa se javlja, da postane knez Ferdinand bolgarski v kratkem po milosti Rusije kralj. Odpovedati se mora tudi svoji katoliški veri ter postati pravoslaven, kakor princ Boris. Govori se tudi, da se bodoči kralj Ferdinand poroči s Ksenijo črnogorsko. Avstrijski nemški listi se seveda strahovito rogajo, a s tem ne morejo prikriti svoje besne togote, da je dospel nemško avstrijski vpliv v Bolgariji že blizu ničle, dočim je ruski vpliv največji in najmočnejši ne le v Bolgariji, nego na vsem Balkanu. Rusija je baje dosegla, da se Bolgarija ne vtika več v macedonsko vprašanje, ki more povzročiti velikansko vojno na Balkanu ter naklonila za to knezu naslov kralja. Ubogim Bolgarom je seveda s tem bridko malo pomagano!

LISTEK.

Bitka pri Visu.

Spomini. — Napisal Vatroslav Holz.

Ko sem oni dan ogledoval v Mariboru spomenik nesmrtnega admirala Viljema pl. Tegetthoffa, spomnil sem se, da z dnem 20. t. m. poteče petintrideseto leto, kar se je vršila slavna namorska bitka pri Visu, t. j. dne 20. julija leta 1866. Ker sem tudi jaz kumoval pri tem ognjeno-krvavem krstu naše vojne mornarice, napišem v naslednjih vrstah skromno spomenico v proslavo tega preznamenitega „intermezza“ v zgodovini avstrijsko-italijanskih bojev. Popisoval pa ne bodem bitke same, niti našteval junaških svojih činov v taisti, kakor kakšen bahasti „vitez slamnjaškega reda“, temveč navedem tu le nekatere epizode, osobne doživljaje in utiske ob onem historičnem dogodku...

Predno pa začnem, moram povedati, kako da sem zašel med vojne pomorščake jaz, „podgana s kopnega“, kakor nas nazivljejo zaničljivo ponosne morske „Theerjake“, t. j. matrozi.

Ko sem „tam v Mariboru“ 17. marca 1865. leta stal pred naborno komisijo v

„Adamovem kostumu“, z dolgimi grivami preko tilnika, uganili so dotični gospodje takoj, da imajo pred seboj neko vrsto eksotične rastline iz — umetniškega vrta, ki misli, da mora z obligatnim atributom, t. j. z dolgimi lasmi, pokazati, da je predestinirana in poklicana na neko višjo gredo človeške družbe. Nekam jovijalno blagohotno me vpraša načelnik naborne komisije, in sicer v blaženi „Armeesprache“, rekši:

„Wo wollen Sie hingehen?“

„So weit, als möglich fort von hier!“ odvrnem jaz takisto jovialno-zaupljivo.

„Nun, dann geben Sie zur Marine; da können Sie — Weltumseglungen mitmachen!“

In „tauglich zur Kriegs Marine!“ za beležil je naborni načelnik v zapisnik.

Nestrpo moje hrepenenje po širnem svetu in nenasitna znatiželjnost samonka pa mi ni dovolila počakati na službeni poziv med „vojnike“ v jeseni, temveč sem odrinil že početkom meseca julija proti Pulju, glavnemu pristanišču naše bojne mornarice.

Bilo je sicer vroče tiste dni, kakor v peklju; zlasti v Trstu sem se kar cvrl, kakor sv. Lovreno na ražnju, in ponoči ondu v Rojanski vojašnici sem spal pod milim nebom zunaj na dvorišču na kameniti klopi.

Toda s svojim predčasnim prihodom k mornarici sem se izognil prenapornemu skupnemu vežbanju novincev v neizogibnih sprehodih po trobentni koračnici, in ko so meseca oktobra prihajali ostali moji sopoklanci k pomorstvu, bil sem jaz že velik gospod, zaznamovan na širokem mornarskem ovratniku z belo zvezdico na desni in levi rami.

Moj drzoviti salto mortale s kopnega na morje pa sem plačal vendar s perečim znojem in s krvavimi žulji na rokah, kakor oni dan postojinski gospodje-kidači Burgerjevega sena tisti šampanjec! Človek, ki tam doli v Slovenskih gorah ni videl nikoli večje vode, kakor je Jurčičev trg v Ljubljani, in ki je znal plavati, kakor kamen, tak človek „s suhe zemlje“ skoči van ne pripravljen na brezmejno svetovno mlako, na morje — to si morete misliti, kakšen revež da sem bil jaz mehkužni sanjač, prišedši iz zavetne slikarske delavnice naravnost med divje pomorščake! Do tistihmal sem sukal le pero in čopič, tu pa so mi porinili v roke težko, po sedem metrov dolgo veslo, s katerim smo, sedeči po šest ali po osem na vsaki strani tiste galeje, mlatili peneče morskalo valovje! In potem tiste raskave, smolnate vrvi, s katerimi smo premikali ladjina jadra ob jamborih gori in doli, to vam je bila zabava, kakršne bi ne

privoščil niti svojim najljutejšim sovražnikom, ki preže na mojo smrt, kakor pajk na muhe! In naposled oni orjaški topovi s smrtonosnimi svojimi žreli, ki so nam bili pglavito priročno orožje — tu sem slišal čisto peti vseh devetero angeljskih korov, zlasti ko smo se vežbali v streljanju na tarčo, in sicer zunaj na prostem morju na 25 do 30 kablov distance!

In vendar je mornarsko življenje polno poezije in preslastnih estetičnih užtkov, kakršnih vojaki na kopnem ne poznajo niti v sanjah! Tu n. pr. ne vlada ona odurna komisna disciplina in slamnjaška pedantnost, kakor po kasarnah pehote; tudi tam ni tistega kitajskega zidu med častniki in moštvom, kakor pri konjištvu in topničarstvu! V obče se mornar giblje mnogo svobodneje, negoli ostali vojaki, in pride na lažji češče v neposredno dotiko s svojimi predstojniki in poveljniki, kakor vojniki zunaj po mestih! In kadar splava, po dolgotrajnem brodarjenju širom neskončnega vodovja materi zemlji v naročje, takrat je mornarju odprto nebo in v slastnih požirkih uživa radosti svobodnega izleta na kopno ter se vrača z blaženimi spomini na pikantne doživljaje na svoj plavajoči dom, o katerih potem sanja po cele noči v svoji viseči postelji!

Vojna v Južni Afriki.

Angleži so zopet enkrat dobre volje. V prtljagi predsednika Steijna, zaplenjeni v mestu Reitz, so našli baje pisma, ki dokazujejo, da Burum primanjkuje vsega, orožja in živil, ter da se morajo udati v kratkem. Transvaalci hočejo skleniti mir, Oranji pa se hočejo bojevati do zadnjega. To je baje razvidno iz zaplenjenih pism Steijna. Toda dejstva govore docela drugače, in vse kaže, da Angleži zopet enkrat grdo lažejo, ali pa so se razmere od maja sem, ko so bila baje tista pisma pisana, radikalno izpremenile. Buri se boré namreč povsod enako vztrajno in neizprosno, ter ni slišati o nobenem mirovnem pogajanju. Doslej se Buri še sploh nikdar niso poganjali za mir, pač pa ga jim je ponujal Kitchener že dvakrat, a so ga Buri odklonili. Vesti glede tistih pism nimajo torej nobene važnosti. Buri so agilni v Transvaalu, Oranji in v Kaplandiji. Angleži lažejo, ker slikajo burske čete kot razcapane tolpe brez organizacije, orožja in obleke. Resnica je marveč, da so Buri organiziranejši kot Angleži, in da imajo vsega dosti, ker si znajo dobiti orožja in živil pri Angležih. Buri prihajajo celo prav pred Pretorijo in odvajajo živino! Nedavno se je vršil boj z Buri toli blizu Pretorije, da se je videl iz mesta ogenj pušk! Kitchener je sporočil v London, da osnuje troje kolon konjenikov in pešcev, s katerimi bo zasledoval neprestano troje oddelkov Buror. Zasledovati jih hoče do zadnjega in uničiti poslednjega moža. Burum primanjkuje zdravnikov, zato jih umira primeroma več kakor Angležev, ki imajo zdravnikov dovolj. V taborišču ujetnikov, kjer je okoli 80.000 burskih mož, žensk in otrok, je samo v juniju umrlo 777 oseb, dočim so izgubili Angleži med 220.000 mož 467 mož — z všteti padlimi!

Dopisi.

Iz Gorij, 18. julija. Nebo se nam je zvedrilo in dež nas ne nadleguje več tako, kakor je v divnem Vintgarju „Slovenčeva“ dopisnika slamenik nadlegoval. Izletniki smejo to krasoto brez skrbi obiskati tudi v slamenikih. Pomirila so se tudi strankarska razburjenja, akoravno se izvolitev župana še ni vršila, dočim je davno pretekel za to običajni čas. Ali kaj bi si radi tega glave belili, saj je ta zadeva tako vsa v rokah, katere se točno in natančno postavijo in reda drže. Torej brez skrbi, Gorjanci, vse boste dobili — ali eno ste izgubili, kar ne pride več, namreč gosp. dr. Iv. Jan-a.

Dovolite, da omenim pokojnika, kar je bil v pravem pomenu besede:

Pokojni dr. Ivan Jan je v Gorjah, ko se je lansko leto svoje bolezni otresel, začel neumorno delati posebno za sadjarstvo in je svoje delo tako izgledno nadaljeval v prospeh Gorjancev, da bodo gorjanski potomci, posebno isti iz Podhoma, še v poznih letih se njegovega truda spominjali. Storil je to brez lastnega dobička. V zahvalo pa po smrti žanje nehvaležnost.

Da! viseča pomorska postelja, kateri Nemci pravijo „Hängematte“, Italijani pa „branda“, ta viseča zibelka mornarjeva je kaj prijetno gnezdice, v katerem se da sanjari toli sladko, kakor na „duhtelih nedrih“ prve ljubice! Rečem vam, da nisem spaval svoje žive dni toli slastno, kakor v gugajoči se mornarski brandi!

In naposled, kar je poglavita prednost mornarjeva, to vam je njegov izdatni — „nervus rerum“ — plača, katere ima navadni, prosti mornar na dan več, negoli pehotni prostak za petdnevno plačilno dobo.

Ali preživahna moja domišljija me je zanesla predaleč v stran od izvoljenega predmeta! Hotel sem napisati kratko spomenico o namorski bitki pred Visom, pa besedičim o težavah in radostih mornarskega življenja! Pridržavši si to prezanimivo snov za drugo priliko, obrišem tukaj samo nekatere prizore iz one svetovnoznane bitke:

Ko je zadonel klic bojne trobente v našo mornarsko šolo tja doli na konec istrskega poluotoka, pometali smo svoje knjige in razna ostala učila v neko temno skladišče, kjer še menda zdaj trohne, ter se razpršili na vse vetrove! Porazvrstili so nas namreč na različne bojne ladije ter nas, nežnokožne bleduhe, ondu pomešali med ogorele beneške Italijane in mršavosloke slovenske Dalmatince. Tu se je pričelo po-

Bil je pokojnik dober kristjan, napredni mož brez hinavščina. Vkljub vsemu svojemu uzornemu življenju in delovanju ko se mu na videz ni delal nobeden sovražnega, bila so hinavska bitja, katara so začela hinavsko rovat v „Domoljubu“ in „Slovenou“ proti pokojniku in to saradi tega, ker je pokojnik že umirajočo kmet. podružnico gorjansko zopet v pravo življenje spravil in spravil na stopinjo, na kateri se pač malo podružnic nahaja. Še pobahal se je včasih, da ga nobena stvar več ne preplasi, da svoj cilj doseže.

Ali sovražnik vedel je, kje njegova slabost še tiči, in res, spustil je dum-dum kroglo „Domoljubov“ kulakafski dopisnik iz Gorij ter obrekoval pokojnika na nečuten način.

In res zadela je ta obrekovalna krogla pokojnika tako v srce, da prebravši ta dopis ni šel iz postelje 2 dni, in polotila se je pokojnika novič nevrastenija s tako silo, da je tekom dveh dni shujšal za 1 kilogram. Pomagalo ni več prigrvarjanje svojcev in prijateljev naj se te misli otrese. Hiral in hiral je, dokler ni padel v bratovih gorah.

Ko se je zvedelo za njegovo smrt, ne da se popisati žalost in tuga njegove so-proge kakor njegovih otrok, in sploh vse ljudstvo je žalovalo, in mislim da se je tudi „Domoljubovemu“ dopisniku srce trgalo, kajti videl je žrtev svojega dela mrtvo pred seboj.

Mi tvoji prijatelji dragi rajnik pa hočemo po tvojem vzgledu delati, in ostaneš nam nepozabljen, ter smo ob tvoji gomili prisegli, da se hočemo boriti za pravico in napredek med tem ko bo tvoje truplo počivalo v hladni zemlji, tvoj duh pa gledal z višine dol na nas, dokler se ne vidimo tam nad zvezdami.

Iz Kamnika, 18. julija. Prvi vrtni koncert kamniškega „Salonskega orkestra“, ki se je vršil v nedeljo, 14. t. m., pri gosp. Kendi, uspel je v vsakem oziru prav povoljno. Prostori so bili vsled velikega zanimanja za godbo in pa vsled lepega vremena prenapolnjeni. Diletantje pa so, kot vedno, i ta pot želi kar največ priznanja za marljivo in neutrudno igranje. In to po pravici! Orkester igra dovršeno, tako, da iznenadi vsakega poslušalca s sigurnim proizvajanjem tudi pri najtežjih komadih. To je zlasti pokazal pri „Zboru romarjev“ iz Wagnerjeve opere „Tannhäuser“. To točko in pa ono iz „Prodane neveste“, ki sta bili pač najsijajnejši v programu, izvajali so vrli orkestraši z neko lahkoto in tako smelo, da smo jih kar občudovali. Prav tako eksaktne in tehnično pravilne so bile ostale pijese, kakor: Škorpikovi „Buri“, „Česke narodne“, katerih znani narodni motivi so nam sezali v srce. Kaj lepo je bilo čuti prijetne melodije iz „Ponočnjakov“ z vpletenim tekstom: „Ljubca moja, kaj si strila...“ Završil se je program s „Kamniškim vlakom“, ki nam je tako ugajal, da so ga morali ponoviti in vrhu tega dodati še jeden komad kot nameček. — Ta popoldanski koncert nam je jasen dokaz, koliko vzmore vztrajnost in ljubazen do vzvišene

vsem novo, bučno in šarobno življenje! Tu smo dovažali in raznašali raznovrstno bojno orožje, streljivo ter živila in obleko, razpostavljali nove topove, razobešali jadra, puške, sulice, samokrese, sekire itd. In ko je bila vsaka reč na določenem svojem prostoru in mestu, pričelo se je šele vežbanje z vsem tistim smrtonosnim orožjem in orodjem, in to od zore do mraka! Ko pa je temna noč razprostrla svoja krila nad valovitim morjem, splavali smo, zdaj s pomočnimi ladjami, zdaj zopet z vso floto, po širnem vodovju na takozvano „križarjenje“ in ogledovanje ter zasledovanje napovedanega sovražnika!

Po neprestanem oboroževanju, vežbanju in ogledovanju smo bili tolikanj razdraženi, beani in bojaželjni, kakor tisti psi v Schillerjevi baladi o „Borbi z zmajem“. Bili smo že vsi uprav nestrpni ter smo prosili Boga, da bi nam poslal naposled že toli zaželjene lovce „avstrijskih ribičev“, kakor so nas imenovali ošabni Lahi v svojih bojnih pesmih, ki smo jih našli potem v osodepolni bitki pri Visu, v nebrojnih natisih raztresene po morju.

V bojni svoji nestrpnosti smo jadrili dvakrat preko morja pred sovražnikovo pristanišče v Jakin! Prvikrat smo zalotili vso floto zasidrano v pristaniškem zavetju, varovano s skritimi podmorskimi minami!

namika, takaj le valed tega se je povsopel naš orkester tako visoko v dovršenosti. Posabiti pa pri tem ne smemo postrtovalnosti dirigenta g. Spaleka, ki tako vtrajno vodi orkester, ne oziraje se na teškoče in zapreke, katere je treba tuintam premagati. Zato mu gre na tem trudu največja zahvala, sajedno pa izrekamo srčno željo, naj bi nas iznenadil priljubljeni orkester skoro s novim vrtnim koncertom. Sl.

Iz Kroke, 18. julija. Za pogorelce so dalje darovali: Dr. J. J. Binder 2 K, M. Kastner 8 K, J. Novak, Povir-Sežana, 6 K, Jan. Zupandčič, žup., Šmihel, zbirka 9 K, M. Arko, dekan, priv. nabral 50 K, I. Zagorjan, žup., Radeče pri Zidanem mostu, nabranih 12 K, K. Ceme, žup., nabral 16 K 53 h, I. Sakser, žup., Hotedrsica 26 K 60 h, trgovina „Merkur“ Peter Majdič v Celji 25 K, J. Ožuri, župan v Osilnici, nabral 42 K 14 h, župni urad Sv. Jakob ob Savi 10 K, M. Uršič, poštna odprav., Medvode, nabrala 4 K, J. Schink, tovarna apna v Zagorju, vagon apna, klub slov. biciklistov „Ljubljana“ 126 K, in sicer: dr. Iv. Jenko 10 K, Milan Levstek 5 K, Fr. Žužek 10 K, I. Devčič 3 K, Blanche Nežič 2 K, Hinko Brilli 3 K, Avg. Mühlbauer 4 K, Prokop Grasselli 3 K, J. Proseno 3 K, Frid. Lukan 2 K, Feri Souvan 3 K, Škrabar 1 K, Iv. Kavčnik in Cecilija 10 K, Fr. Gumbač 2 K, Fr. Barle 2 K, Oros. Fugina 1 K, Iv. Frelich 2 K, Ubald pl. Trnkoczy 5 K, Zv. Zvonimir 2 K, Gričar & Mejač 5 K, Leo Souvan 2 K, Jurij Schaffer 1 K, Fran in Marija Pavlin 10 K, A. Klinar 2 K, J. Ciuba 2 K, Neimenovan 1 K, Garbas Fr. 1 K, Jan. Gogola 2 K, E. Kavčič 2 K, Ant. Dečman 10 K, A. Vernik 1 K, dr. Jos. Kušar 2 K, A. Mikusch 2 K, A. Vodnik 8 K, gospa Šešark nagrado za prodajanje vstopnic k dirki 4 K, ured. „Slovenca“ 39 K 02 h, Iv. Belec, žup., St. Martin, Istra, 10 K, Fr. Mekec, v Ihanu župljani, 8 K, duhovščina in župljani v Kostanjevici 22 K, N. N., Došina pri Trstu, 1 K, G. A. Žnidaršič, žup. v Osilnici 5 K.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. julija.

— Osebnosti. Gozdni inšpekcijski komisar v Radovljici g. Otokar Bonček je imenovan višjim komisarjem.

— Najprej Rousseau — zdaj Tolstoj. V soboto je „Slovenec“ izdelal Leva Tolstega, ker je njegovo ime zapisano na dekliški šoli kakor ime Rousseau-a, ter prišel do zaključka: „Ubogi rdečelični deklič! Po Rousseau-u vam priporočajo le liberalni pedagogi tatvino in prešestvo, po Tolstem pa verski in državni anarhizem“. To je infamija, ki jo je zmožen zapisati samo kak duhovnik kranjske klerikalne stranke. Kaj sta Rousseau in Lev Tolstoj za moderno kulturo, tega pač ni treba pojasnjevati. Tolstega spisi so preloženi na vse moderne jezike, ves omikani svet priznava, da je Tolstoj jeden največjih umetnikov in filozofov vseh časov, in kdor je čital Tolstega, je spoznal iz njegovih spisov, kako je Tolstoj resnično religiozen. „Slovenec“ je Tol-

Tegetthoff jim je poslal par krogelj v pristan, a Italijani so signalizirali z zastavami, sklicujoč se na mednarodno bojno pravo, da niso pripravljeni za boj, na kar jih je imenovan poveljnik naše mornarice povabil na bojni ples pred Pulj. Ker pa oholih povablencev ni bilo od nikoder, peljali smo se v drugo pred uho v njihovo bojno luko, kjer pa nismo dobili drugega, negoli par starih šalup in trabakolov!

Nevoljen je junaški naš „kontreadmiral“ dal obrniti smer svoji floti proti Fazani, kjer smo prebili mučne dneve in turobne noči v nestrpnem pričakovanju odločilnega povelja z Dunaja! To so vam bili trenutki grobne tišine pred viharjem, in sicer tembolj težki in duhomorni, ker so nam s severnega bojišča na Češkem uprav iste dni dohajale tragične Jobove vesti o velikih bojnih neizidih in izgubah...

V to dušljivo tišino je počil glas, da so Italijani že zasedli — Vis. Kakor bi ga bil pičil gad, skočil je Tegetthoff pokonci in zaklical: Anker auf! Curs gegen Lissa!

In ob štirih popoldne dne 19. julija 1866. leta je ostavila naša flota fazansko luko ter splavala v obliki orjaške ribe proti Visu.

(Dalje prih.)

stega pomandral v blato, kakor Rousseau-a. Imena tistih velikih mož, ki so klerikalni sodrži draga, bo širše obšinstvo izvedelo, kadar bodo dosidani škofovi zavodi. Na sredi bo bliščalo ime „doktorja katoliške cerkve“, dika vseh dik, ime svetega Alfonza Liguorija. Okoli tega pa bodo, kakor svezde okrog solnca, razvrščeni drugi imenitniki, tako papež Aleksander VI., ki je krvosramstvo uganjal s lastno hčerjo, papežica Ivanka, ki je pri procesiji rodila, in več drugih takih svetovnoslavnih dik katoliške cerkve. Tudi na domačine se ne pozabi: zapisala se bodo imena tistih domačih duhovnikov, ki so žensko in moško mladino tako „ljubili“, da jih je prišlo sodišče. Za tiste pedagoge, ki še nekanizovano izvršujejo Liguorijevo moralo, pač ne bo prostora, ker jih je preveč. Ubogi rdečelični fantiči, ki pridete v prihodnje škofove zavode. Izučili vas bodo za prave apostole Liguorijanstva, a kadar boste spoznali zavrženost Liguorijeve moralke, tedaj bo bržčas že prepozno.

— Duhovnikov strah — vzrok javnemu nasilstvu. Lesni trgovec gosp. Anton Levstik, vulgo Sazbina, iz Grebene, hišna št. 4 je šel — s konjičem — po opravkih proti Igu. Dne 14. t. m. je prišel na Kurešček, kjer je videl župnika v pogovoru z dvema ženskama. Župnik je tujca koj začel izpraševati, kdo da je, od kod da je in kam da gre. Gospod Levstik je na vse po pravici odgovoril in potem šel proti Zapotoku. Mej potom je zapazil, da tečeta neki moški in neka ženska iz Kureškega v Zapotok. Ko je prišel g. Levstik do Zapotoka, naskočila ga je tam cela armada. Zapotočani so tujega moža začeli neusmiljeno pretepati in se nanj dreti: „Ti ravbar; ti špijon; ti si prišel, da bi „Gospoda“ umoril, kje so še drugi štirje ravbarji?“ Zapotočani so g. Levstika pretepli, da je bil ves krvav. Morda bi ga bile te zverine še ubile, da ni prišel občinski svetovalec, po domače Rihtar, in pretepanju naredil konec. Dasi se je g. Levstik popolnoma legitimiral, mu ni nič pomagalo. Povedalo se mu je, da je župnik s Kureškega poslal hlapca in dekla v vas, naj ga primejo, ker hoče župnika umoriti. Tudi se mu je povedalo, da je župnik prej služboval na Notranjskem, in da so mu Kraševci zagrozili, da ga ubijejo, valed česar je v vednem strahu. G. Levstik se je, kakor rečeno, sicer legitimiral, a vzlic temu so ga Zapotočani svojevoljno zaprli in ga imeli zaprtega do drugega dne, ko so ga z Iga došli orožniki rešili iz zapore in mu dali svobodo. Stvar se je naznanila sodišču. Upati je, da zadene zaslužena kazen tako zapotoške tolovaje, kakor tistega zabitega popa s Kureškega, ki mora imeti lepih grehov na vesti, ker se tako boji vsacega tujca. Ta slučaj nam jasno kaže, kakšna je javna varnost ponekod na deželi.

— Katoliška žlindra na Vipavskem. Na notico, v kateri smo razkrinkali značnega klerikalnega agitatorja A. Uršiča, nam ta mož ni poslal tožbe, kakor smo ga izrečno pozivljali, ampak — popravek, ki se glasi: „Na podlagi § 19. tisk. zakona zahtevam, da glede na „dnevno vest“, „Katoliška žlindra na Vipavskem“, priobčeno v Vašem listu z dne 6. julija t. l. šte. 152, objavite nastopni popravek: 1. Ni res, da sem se iz liberalca prelevil v klerikalca, res pa je, da sem tak, kakoršen sem, odkar se politično zavedam. 2. Ni res, da sem jaz s pok. župnikom Tomažičem razdelil podpore, res pa je, da je podpore delil osebno pok. drž. poslanec Obreza in okr. glavar Del Cott. 3. Ni res, da sem imel od povodni direktni dobiček ter da sem iz zmočene moke spekel kruh in ga spravil v denar, res pa je, da sem iz zmočene moke spečeni kruh razdelil med reveže. 4. Ni res, da sem jemal od melje dvojno merico, res pa je, da nisem še nikdar vedoma vzel krivične merice. 5. Ni res, da sem v družbi z omenjenim župnikom oddelil sebi nad 50% od cenjene (nefaktične) škode, res pa je, da sem imel čez 1200 gld. fakične škode, katero si pa nisem sam ooenil niti si sam oddelil podporo. 6. Ni res, da sem poskrbel, da mi je bila iz podpore polna škoda povrnjena, res pa je, da nisem dobil povrnjene niti polovico škode. 7. Ni res, da niso nekateri notorični obč. siromaki prav ničesar dobili, res pa je, da je dobil oni, kateremu je voda mlin do tal porušila, 50 gld. — V Št. Vidu, dne 18. julija 1901. A. Uršič. Na tako notico, kakor smo jo mi pisali, se

neodgovarja s popravki, ampak s tožbo. Tožiti se pa poštenjak Uršič ne upa. Mi smo doleteli notico nalašč tako pisali, da bi Uršič imel priliko za tožbo, mi pa priliko za dokaz resnice. Toda Uršič se zaveda, koliko masla ima na glavi in zato izjavlja v sobotnem „Slovencu“, da nas ne bo tožil. To zadostno kaže, kje je resnica, in koliko je vreden Uršičev „popravek“.

— Iz Kostanjevice se nam piše: Naš kaplan g. Janez čutil je zadnje ne deljo dne 14. t. m. v sebi potrebo, na prižnici ropotati in rohneti zoper „Slov. Narod“ in „Rodoljuba“, češ, da je ta list brati knezoškofo prepovedal in kdor ju bere, da ima smrtni greh. — Mi si pa to stvar vse drugače razlagamo. Če naši častiti duhovniki sami segajo po „Narodu“ in „Rodoljubu“, če ga le morejo dobiti v roke v gostilni ali kjer si bode, in ju z velikim zanimanjem čitajo, kažejo s tem, da se ne brigajo za knezoškofo prepoved. Če se pa oni ne bojijo smrtnega greha, ker čitajo take časnike, se ga tudi nam ni bati. In če njimi branje „Slov. Naroda“ in „Rodoljuba“ prija, tudi nam ne more škodovati, ki se ravnamo po njih izgledu. Tako je g. Janez, pa nič drugače!

— Hrenoviške devičarice pred sodiščem. Znano je, kako so hrenoviške devičarice nedavno tega pred cerkvijo napadle in preteple klerikalnega agitatorja Rustjo, ker je prišel v nasprotje s kaplanom. Te katoliške amazonke so 18. t. m. stale pred sodiščem. Obsojena je bila I. Novak na 10 dni zapora, drugih šest pa na manjši zapor. Sodna obsodba ni hrenoviškim devičaricam prav nič pokvarila dobre volje, zakaj domov grede so po vseh vaseh prepevale in vriskale.

— Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko ima jutri 23. t. m. ob 2. uri popoldne v magistratni dvorani javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Poročilo o uvedbi nedeljskega počitka v trgovskem obrtu. 4. Poročilo o dopisu c. kr. deželne vlade glede prispevkov za karavansko in bohinjsko železnico. 5. Poročilo odseka za ustanovitev višje trgovske šole v Ljubljani. 6. Poročilo o prošnji surovinkega društva črevljarske obrtne zdruge v Ljubljani za podporo. 7. Poročilo o prošnjah a) občine Javorje za dovolitev dveh, b) občine Radeče za dovolitev enega, c) občine Vinice za dovolitev dveh letnih in živinskih semnje. 8. Poročilo o podelitvi službe provizoričnega konceptnega adjunkta.

— Goriški deželni zbor je v soboto razpravljala o stavbi nove blaznice. Predlog, naj se odkaze stvar finančnemu odseku z naročilom, da se v tekočem zasedanju o njej poroča, je bil odklonjen. Slovenci so na to zapustili dvorano in naredili dež. zbor nesklepnim.

— Promocija. Gosp. Živko Lapajne s Krškega bo 23. t. m. na graškem vseučilišču promoviran doktorjem vsega zdravilstva. Čestitamo!

— Umrla je včeraj po noči po kratki bolezi gospa Franja Noll, soproga znane rodoljuba g. Srečka Nollja in svačinja opernega pevcu g. Josipa Nollja. Pokojnica je bila v prvi dobi delovanja „Dram. društva“ mej onimi slovenskimi damami, ki so iz golega rodoljuba požrtvovalno sodelovale pri dramatičnih predstavah, ki jih je društvo z najlepšim uspehom prirejalo v javnem gledališču in s katerimi se je položil temelj sedanjemu že tako lepo razvitemu slovenskemu gledališču. Nastopila je večkrat pod imenom gđca Vrelčeva. Bodi pokojni rodoljubkinji časten spomin!

— V pojasnilo. Pri sobotnem izkazu preplačnikov pri dobrodelni slavnosti društva „Slavec“ izostala je koncem izkaza pomotoma navedba dohodkov in stroškov ter čistega dobička te slavnosti. Danes popolnujemo ta izkaz nastopno: Vseh dohodkov te slavnosti je bilo 1592 kron 21 vin., stroškov pa 524 kron 35 vin., torej je bilo čistega dobička 1067 kron 86 vin., ki se je razdelil tako-le: Kropa in Gorenjavas dobita vsaka po 433 kron 93 vin., Bizovik in Dobrunje pa po 100 kron.

— Deske skakalnice mesto pešpota dobi Šiška. Vas Šiška je namreč pravi eldorado, kraj neverjetnosti! Državna cesta, ki vodi skozi Šiško, je tako izvožena da mora imeti človek Krpanove škornje,

da svojega obuvala v deževnem vremenu v blatu ne izgubi! Ko bi ne bilo na straneh državne ceste nekaj občinskih, za pešpot prirejenega sveta, kateri leži višje nego državna cesta, morali bi Šiškarji ob deževnem vremenu naravnost ostati za pečjo! Da se temu nedostatku deloma odpomore, pričela je občina z napravo lepega pešpota! — Drugod bi žel tak, za javni blager tolikanj vneti in požrtvovalni občinski zastopar kope javnih zahval. A pri nas je to drugače! Ker smo pokazali mazinec, zahtevala je od nas vlada, naj napravimo ob tej pešpoti še lep jark za državno pot, kojega smo doslej v Šiški jako živo pogrešali, in vrhu tega, da napravimo odtokni jarek za deževno vodo iz državne ceste čez našo parcelo! — Ker se pa občina temu ukazu ni uklonila, odstraniti je dala vlada del, a tudi le del navedenega pešpota, mesto da bi raje napravila jarek ob državni cesti. In tako vidiš, če korakaš skozi Šiško v smeri od Franca Burgerja hiše proti poslopju požarne straže, prizor iz prav secesionistične dobe! — Kajti tu je sedaj pešpot v dolžini kacic 20 m. in v širini okoli 2½ m razdejana, in v prihodnjih dneh polože se menda že skakalne deščice, ki omogočijo hojo. Pa naj še kdo trdi, da ne živimo Šiškarji v razmerah pravega eldorada!

— Goriško žensko učiteljsko. Da se prepreči brezpotrebne prošnje, naznanja ravnateljstvo ženskega učiteljskega v Goriči, da se za prihodnje šolsko leto radi pomanjkanja prostorov ne bodo sprejemale gojenke v II., III. in IV. tečaj slovenskega oddelka tega zavoda.

— Letno izvestje štirirazredne ljudske in obrtne nadaljevalne šole v Metliki. Na ljudski šoli je bilo 7 učnih moči, 297 učencev in učenk, za višji razred vrlo sposobnih 24, sposobnih 179, nesposobnih pa 94. Ponavljalna šola v zimskem tečaju je imela 26 dečkov in 58 deklic. V zvezi z ljudsko šolo je obrtna nadaljevalna šola za trgovske in obrtne učence v Metliki, ter sestoji iz pripravljalnega tečaja in dveh razredov. Ponk traja vsako šolsko leto 7 mesecev in sicer od začetka oktobra do konca aprila. Vsakemu razredu je določenih 8 tedenskih ur. Šola se vzdržuje s podporami države, dežele, trgovske in obrtniške zbornice, kranjske hranilnice, mestne občine metliške, obrtniške zdruge in iz cesar Franco-Jozefove ustanove. Učitelj je bilo 6, učencev pa 62. Na ljudski šoli se prične šolsko leto dne 2. septembra, na obrtno nadaljevalni šoli pa 1. oktobra.

— Ljubljanska meščanska godba priredi v torek, v slučaju neugodnega vremena pa v sredo zvečer od 8. do 9. ure promenadni koncert, kakor običajno, na Mestnem trgu. — Pri zadnjih dveh koncertih v Hafnerjevi pivarni je nastopila godba v nekoliko pomnoženem številu, tako da broji sedaj s kapelnikom vred 25 moč. Mnogobrojno občinstvo je bilo jako zadovoljno z izvajanjem vspeveda, ter je moral kapelnik g. Benišek mnogokrat kar dva do tri komade k posameznim točkam dodati. — V četrtek svira godba v „Švicariji“, v soboto pa pri dijaški veselici v Kranju. Iz tega je razvidno, da ima godba mnogo posla, tako da mnogokrat niti vsem zahtevam ustrezati ne more, da pa se bode mogla vzdržati, je pa povsem odvisno od tega, ako jo bode občinstvo podpiralo s tem, da pristopajo podporni člani, kajti godba bode mogla le takrat dobro in dovršeno nastopati, kadar bode finančno vsestransko podprta, kar pa, žalibog, odbor do sedaj pri vsem svojem naporu ne more reči, da je tako, ker v zapisniku svojih članov pogreša mnogo, mnogo takih, ki bi jim 1 krona prispevka na mesec ne delala nikakih težav. Prijave in denarne prispevke se prosi za sedaj pošiljati naravnost na društveni odbor. — Za jutrišnji večerni plemenadni koncert meščanske godbe je določen sledeči spored: 1. I. Straus: Cesarja Fran Josipa jubilejska koračnica. 2. Fr. Suppe: Slavnostna Ouver-tura. 3. V. Parma: Intermezzo iz opere „Ksenija“. 4. Giozza: Ballabile, Rodolfo 5. Goranada: Hamburška mazurka. 6. A. Dvořák: Fantazija iz opere „Trdoglavci“. 7. Fr. Smetana: Koračnica iz opere „Prodana nevesta“.

— „Ižanski grof se mlo joče, in se Bogu priporoča, da bi ga vsaj toliko prikrovi, da bi Ižancem v roke ne prišov“, je tulil danes dopoldne po Starem trgu pijan šnopsar in s to pesmijo dražil svojega znanca

iz ljubljanskih šnopsarji, kateri ni mogel tega prenesti, če se mu je reklo, da je Ižanc. Šnopsar je začel se tisto krošiti: „Ižanci so se skupaj zbrali“, pa ni imel časa jo dognati, kajti roka njegovega zasmešanega prijatelja mu je se počivala na ustih in se zavila v njegove brke. Naravno je, da je to šnopsarja razjesilo in udaril je nazaj in tako je nastal pretep, dokler ni prihitel policaj in odpeljal obadva v luknjo.

— Božjast je vrgla danes dopoldne v Šolskem drevoredu delavca Ivana Tatovnika. Padel je pod voz in se na levi roki tako poškodoval, da so ga prepeljali v deželno bolnico.

— Prepri med hlapci. Českovta hlapca A. H. in A. L. sta se v soboto zvečer pred hlevom v Nunskih ulicah nekaj sprla in stepla. Slednji je bil na obeh rokah poškodovan.

— Denar ukradel je neki neznani po stopač posestnikovi ženi Iv. Š. na Cesti v mestni log.

— Prepri mej vojaki in hlapci. Da nes ponoči je nastal v neki gostilni na sv. Martina cesti mej vojaki in mej godcem B. K. prepri, ker mu vojaki niso hoteli plačati godbe iznova, ker so mu prvokrat dali premalo. Trije navzoči hlapci so se zavzeli za godca in je eden hlapec udaril nekega vojaka. Poklicali so stražnike, da so naredili mir in red.

— Ptiče lovila sta na Golovcu z li-manicami posestnika I. M. in I. A. iz Hradeckega vasi. Policaj ju je zasačil in njima odvzel limanice.

— Svojo ljubo pretepel je delavec I. C. stanujoč v Konjušnih ulicah št. 1, ker ga je na ulicah psovala in lučala kamnje za njim. Sprla sta se bila porred zaradi 4 kron, katere si je bil I. C. prilastil.

* Samomor v razbeljeni peč. 14. t. m. je skočil 16letni dninar, Ivan Vidaković od sv. Roka v občini Lovinac na Hrvatskem v razbeljeno peč neke opekarne, pri kateri je imel opravka. Usmrtil se je iz obupa, ker ni mogel s tem, kar je zaslužil v opekarni, podpirati svojo revno, staro mater, o kateri je vedel, da se ji slabo godi. Iz peči so izlekli njegovi tovariši samo še kepo popolnoma sežganega mesa.

* Radi ljubezni do — pete žene se je usmrtil nedavno neki Gjuro Szass iz mesta Marosvásárhelyu na Ogerskem. Prvi dve ženi sta mu umrli, tretja se mu je izneverila in ga ostavila; četrta lepa vdova. pa je pripeljala seboj še lepšo hčerko. Szassova ljubezna do žene se je kmalu ohladila, zaljubil pa se je tembolj v svojo pastorko. Ko je žena to opazila, je postala ljubosumna; posledica temu so bili strašni prepiri, tako da se je hotel mož ustreliti, a krogla je zadela mesto njega steno. „Obesim se“, je dejal zaljubljeni Gjuro, „če se mi to ne posreči, pa pojdem v Ameriko s pastorko“. No posrečilo se mu je prvo, našli so ga obešenega radi nesrečne ljubavi do — pete žene.

* Biciklist in tiger. Znani francoski kolesar Rosny z dvema tovarišema je napravil izlet na malajske otoke, kjer je poznal posestnika plantaže, van de Ovelandta. Dasiravno je gostitelj svoje francoske goste svaril, naj ne izletajo predaleč v okolico, ker se po ondotnih goščah nahajajo tigri, je šel Rosny vendar le s svojim kolesom na izprehod. Kolesaril pa ni dolgo, kajti cesta je postala kmalu zelo slaba. Zato je Rosny vozil kolo poleg sebe. Nakrat pa je nedaleč sebe zagledal ogromnega tigra, ki je pil vodo. Kolesar je bil brez orožja, zato se je zavedal, da ga mora rešiti le kolo. Hitro ga je torej zasedel in vozil kar je mogel naglo. Tiger pa ga je takoj ugledal ter udri skokoma za njim. Radi slabe ceste bi bil kolesar malone že izgubljen. Že je ališal tikoma za seboj hropenji tigra, ali takrat se je začela dobra cesta in Rosny je špirtal na vso moč ter vozil kakor blisk. Šele blizu plantaže in spričo krika ljudij se je tiger ustavil in se vrnil. Rosny pa se je nezavesten zgrudil gostitelju v naročje.

Književnost.

— „Izvestja muzejskega društva“. Vsebinska 1. in 2. sešitka je tale: Dr. Fr. Kos: Zgodovinske črtice o kranjski deželi. V. Steska: Dolničarjeva ljubljanska kronika od 1660—1718. P. pl. Radics: „Krajska kronika“ p. Marka Pohlina. J. Barle: Kirur-gična šola v Ljubljani. A. Koblar: Duhov-niki, rojeni v kranjski župniji.

Telefonska in brzojavna poročila.

Šmarje pri Jelšah 22. julija. Shod „Slovenskega kmetijskega društva“ v Pristovi izvršil se je sijajno in v najlepšem redu. Navzočih nad 300 kmetov. Duhovniki priredili v treh farah procesije, da se shod ne bi posrečil. Ob prihodu kmetov iz sosednih občin se je streljalo. Ob cesti postavljen slavalok z napisom: „Čast zavednim kmetom“. Govorili kmetje Jože Kregar, Jakob Vrečko in Jakob Zdolšek. Navdušenje mej kmeti velikansko. Društvenega predsednika Jakoba Zdolškega, po domače Šuca iz Ponikve so kmetje dvignili na rama. Po kmetih stavljen in utemeljevanje resolucije za ustanovitev kmetijske šole v Šmarju, za določitev kmetov-kandidatov pri prihodnjih deželno-zborskih volitvah, za vpeljavo splošne, tajne in direktne volilne pravice in za pomnoženje poslanskih mandatov v kmet-skih občinah, za prireditve shoda slovenskih štajerskih kmetov in ustanovitev napredne slovenske kmet-ske stranke so bile soglasno sprejete. Soglasno se je tudi v resoluciji obsodila abstinenčna politika slovenskih štajerskih poslan-cev. Kmetje so zahtevali, da pridejo poslanci med svoje volilce in prirede ljudske shode med kmeti in ne zaupne shode med gospodi v mestih. Kmet gre na dan.

Trst 22. julija. Razvitje zastave tržaškega pevskega društva „Kolo“ se je včeraj izvršilo jako imenitno. Udeležba je bila velikanska. Lahki so bili mirni. Policajev je bilo vse črno. Pevsko društvo „Ljubljana“ je bilo povsod burno pozdravljano. Udeležilo se je 25 članov. Gromoviti živio-klici so se čuli v kolodvoru in pred kolodvorom. Trobojnice in čepice s trobojnim znakom prepovedane.

Praga 22. julija. „Narodni Listi“ pravijo, da se katoliškega shoda v Kroměřižu ne udeležil noben češki kanonik olomuški in sploh noben narodno misleči duhovnik. Deloma je temu vzrok nepriljubljenost nadškofa Kohna, deloma drugi vzroki, mej njimi tudi ta, da se poleg mladeniškega prošta princa Hohenlohe-a noben naroden duhovnik ni hotel podpisati na oklic.

Rim 22. julija. Crispi je, jako nevarno bolan in se je bati, da ne okreva.

Rim 22. julija. „Tribuni“ se poroča iz Cetinja, da je princ Danilo pri banketu na čast vojvodi Plamencu imel govor, v katerem je mej drugim rekel: Črna gora nima nikakih aspiracij na Albanijo; morda jih ima kaka druga država, toda Turčija bo branila Albanijo do zadnjega dihljeja, Italija in Črna gora pa jo bodeta podpirali.

Pretorija 22. julija. Žena prezidenta Krügerja je v soboto v starosti 67 let za pljučnico umrla.

Narodno gospodarstvo.

Pereče vprašanje.

Lepi uspehi, ki so se dosegli v Avstriji s pokončavanjem goveje kuge in pljučne bolezni, napotili so avstrijsko upravo k strogim naredbam tudi proti kugi mej prešči.

Izdale so se cesarske naredbe dne 2. maja 1899. l. (drž. zak. št. 81) in dne 15. septembra 1900. l. (drž. zak. št. 154), po katerih se morajo poklati, oziroma pokončati vsi bolni ter tudi bolni ali pa nalezljivosti sumljivi prašiči. Pri poslednjih se je pač privolila neka olajšava, katera pa pri strogi izvršitvi naredbenih predpisov in posebno v naših krajih in razmerah v splošnem nima velike vrednosti. Škoda za pobite živali izplačuje se po posebnih, precej zamotanih določilih iz državnih sredstev — se ve, ako so prašiči domač-reje ali vsaj iz avstrijskih dežel. Odškodnina pa odpada, če se je kuga pokazala pri prašičih pripeljanih pred manj nego 40 dnevi iz ino-zemstva, h kateremu pripada tudi vsa Ogrska in Hrvatska.

Z ozirom na to poslednje hočemo spregovoriti nekaj nujnih besedi na jav-

nost, posebno pa še na naslov p. t. gg. državnih in deželnih poslancev.

Pred vsem se mora omeniti, da prašičja kuga (Schweinepest) nastane v naših krajih le tamkaj, kjer se je zanesla po tujih, inozemskih — večinoma ogrsko-hrvatskih — prašičih. Mnogoletnje izkušnje nas uče, da ostane kuga skoro brez izjeme omejena le na živali okuženega transporta ali krdela in se pri nekaterih previdnostih ne razširja na domače ločene prašiče. Za omejitev kuge tedaj pobiranje prašičev nima nikakega pomena, pač pa na ta način inozemstvu pokončujemo kugo na stroške naše države in ubogega kmetijskega prebivalstva.

Valel ogrske nagodbe pa to pokončavanje tudi za definitivno uničenje svinjske kuge nima nobenega pomena. Že odkar so se zanesli prvi slučajji te kužne bolezni, vidimo vedno isti circulus vitiosus: kuga se zanese iz Ogrsko-Hrvatske, potem se vrši pokončavanje in odredi „po toči zvoženje“, t. j. zaprtija, čez nekaj časa pa je zopet prost promet, nova zatrositev kuge, novo pokončavanje in zopet novi stroški brez uspehov. Po uradnih izkazih se je vsled tega načina od dne 19. maja 1899. l. pa do 15. maja t. l. že pokončalo 49.585 prašičev in država je imela efektivnih stroškov 1.182.768 K 29 h. Nepopravna škoda se pa niti ne da povedati v številkah! — In uspeh?! Uradni izkaz od 7. t. m. izkazuje v 80 političnih okrajih 201 kraj s 626 dvorci okuženih po svinjski kugi. In ravno slovenske pokrajine, posebno pa Kranjska, so tudi pri tej priliki — kakor sploh vselej — izredno občutljivo prizadete. Kuga se redno in skoro brez izjem zanese po hrvatskih, torej inozemskih prašičih pri zatiranju odpade torej državno odškodovanje in ljudje izgube kupljene živali in večinoma tudi denar, vihu tega imajo še stroške za razkuženje hlevov in drugih stvari in še dolgo trajajočo zaprtijo, prepoved prašičjih semjnov itd. K vsemu temu pa nam sosedne kronovine avstrijske še prepovedo izvoz domačih prašičev in to še celo iz popolnoma neokuženih političnih okrajev (vid. zadnji čas Gornje-Avstrijske).

Tu je treba tedaj nujne in odločne premembe, in sicer „aut — aut“. In zato prosimo vse p. t. gg. državnih, pa tudi vse druge odločilne faktorje, da se temu naredi radikalen konec:

ali 1. s tem, da se prepove brez pogojno uvoz prašičev za pleme in krmljenje iz stalno okuženih inozemskih držav, v prvi vrsti iz Ogrske in Hrvatske,

ali pa 2., če bi v to visoka politika, posebno madjarska, ne privolila, da se s pokončavanjem prašičev po predpisih gori navedenih cesarskih naredb takoj preneha in uvedejo predpisi, kakor pri kužni rubečici prašičev s primerno spremembo posameznih določil, posebno kakor jih je že predlagalo notranjemu ministertvu „Društvo avstrijskih živinodržavnikov“.

Blaginja otrok je največja skrb vsem roditeljem in odgojiteljem. Jako preprosta sta pomoč, s katerima se pospešuje in zagotavlja ta blaginja: kolikor mogoče veliko gibanje v prostem zraku in prirodi ustrežajoča hranila. Pri tej pa odločujejo vsakdanje potrebe in navade. Zjutraj in popoldne je mleko pač najboljša pijača, toda ne malokdaj se upre otroku in tudi ga ne more vselej uživati dalje časa. Imamo pa naravnost izborni primes: Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo, ki je, močno pripravljena in dodana mleku, vzorna vsakdanja pijača glede prijetnega, čimdalje bolj prijaznega okusa, zdravstvenega učinka in krepitev. To pa ne samo za otroke, ampak za vsakogar, zlasti tudi za ženske, za ljudi, ki bolhajo na živcih in želodcu i. t. d.; za vse te je treba pomirjajoče, obenem redilne pijače. Te prednosti Kathreinerjeve Kneippove sladne kave pozna danes ves svet. Sedaj jo že rabijo v največ družinah kot primes zrnatih kavi; saj uničuje kvarne posledice te kave ter jej daje milejši in prijetnejši okus. Zategadelj je ne bi smela pogrešati več nobena družinska miza; zakaj v sebi združuje na neprepleteni način priljubljeni vonj zrnate kave s sladovimi svojstvi, tako dobrodejnimi za zdravje. Cesar si more skrbna gospodinja le želeči pri vsak dan rabljenem živilu: zdravje, dober okus in prihranek, vse to dosega, ako rabi Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 16. julija: Adolf Grlic, zasebni uradnik, 27 let, sv. Petra cesta št. 38, jetika. — Neža Klinar, posestnikova žena, 60 let, Pristavske ulice št. 8, mrtvoud.

Dne 17. julija: Jožef Kralj, posestnik, 71 let, Franca Ježefa cesta št. 1, mrtvoud. — Alojzija Vanino, brusarjeva hči, 3 leta, Streliške ulice št. 15, jetika. — Avgust Hudovernik, podobarski pomočnik, 50 let, se je ustrelil v Podturskem gradu. — Ida Globelink, krojačeva hči, 11 mes., Radeckega cesta št. 2, skarlatina. — Miroslava Legadič, mizarjeva hči, 6 mes., Ravnikarjeve ulice št. 7, vnetje črv.

V deželni bolnici:

Dne 17. julija: Marija Elia, čevljarjeva hči, 7 let, skarlatina. — Jožef Jelnikar, posestnikova žena, 37 let, ponorečila se je.

Dne 18. julija: Franja Danič, delavčeva hči, 5 mes., oalabljenje. — Fran Kramar, posestnik in gostilničar, 37 let, delirij. — Mihael Narat, umir. rudar, 59 let, vodenica.

Dne 20. julija: Teresija Rinaldo, rudarjeva vdova, 68 let, blaznosta.

Meteorološko poročilo.

Vilma nad morjem 205-3 m. Srednji vrtelni tlak 750-0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Vlaga v %
20.	8. svečer	735.8	20.4	sl. zahod	sk. oblač.	90
21.	7. jutraj 2. popol.	736.2 735.4	16.9 21.1	bres. vetr. sl. jvzh.	sk. oblač. dež	52
22.	9. svečer 7. jutraj 2. popol.	735.4 735.9 734.0	17.8 15.6 25.0	bres. vetr. sl. jug	del. oblač. dež del. oblač.	52

Srednja temperatura sobote in nedelje 21.6° in 18.6°, normale: 19.9° in 19.9°.

Dunajska borza

dne 22. julija 1900.

Skupni državni dolg v notah	99.10
Skupni državni dolg v srebru	99.05
Avstrijska zlatna renta	118.35
Avstrijska krona renta 4%	95.65
Ogrska zlatna renta 4%	118.40
Ogrska krona renta 4%	93.05
Avstro-ogrski bančni delnice	1840
Kreditne delnice	636
London vista	239.57 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.42 1/2
20 mark	23.47
20 frankov	19.02
Italijanski bankovci	90.80
C. kr. cekini	11.30

Tužnim srcem naznanjamo v svojem in vseh sorodnikov imenu prijateljem in znancom žalostno vest, da je preminula naša nepozabna, iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, sestra, svakinja in teta, gospa

Franja Noll roj. Ureutz

katero je vsemogočni Bog danes zjutraj ob 4. uri po kratkem trpljenju, prevideno s sv. zakramenti za umirajočo, v 52. letu njene dobe, poklical k sebi v boljše življenje.

Truplo drage rajnice se bode v ponedeljek, dne 22. julija t. l., ob 6. uri popoldne v hiši žalosti, Sv. Petra cesta št. 34 (Levčeva hiša), svečano blagoslovilo in potem prepeljalo na pokopališče k sv. Krištofu ter položilo k večnemu počitku.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v raznih cerkvah. (1553)

Nepozabno pokojnico priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 21. julija 1901.

Srečko Noll, soprog. — Avgusta, Marijana, hčeri. — Karol Ureutz, brat. — Avgusta Ureutz, sestra.

Dva izvežbana, mlada

mesarska pomočnika

dobita trajno ali začasno službo pri

Antonu Pirjevcu (1531-2)
mesarju v Sežani.

Popravila šivalnih strojev

vseh sistemov urno, dobro in po ceni. Prodaja najboljšega olja, igel in drugih potrebščin za šivalne stroje. Fraprave in pristojbi za vsa razna šivalna dela. (1523-2)

Singer Co., delniško društvo za šivalne stroje
Sv. Petra cesta št. 6.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane jvž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Hebr, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, od 15. junija do 15. septembra v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Hebr, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. — **Proga v Novomesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 6. uri 55 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano jvž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak v Dunaj čez Amstetten, iz Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak v Dunaj, iz Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 33 m zvečer iz Podnart-Kropo. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m jutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 48 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1393)

Sodor

najmanjši pristoj na svetu za izdelovanje limonade in sodovce.

S tem pristojem si lahko vsak sam in po ceni pripravi vsakovrstne ogljikoviste pijače.

Prodajalnice: Glavni zastop tovarne za sodor, Zürich-Wien, L. Remigasse 14, dalje Jožef Mayr, lekarnar v Ljubljani. (1550)

Poštna hranilnica ček št. 849.086.

Telefon št. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša v Ljubljani,

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Uradne ure od 8—12 dopoldne in od 3—6 popoldne.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo (40—30)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

FRAN CHRISTOPH-ov

svetli lak za tla

je brez duha, se hitro suši in dolgo traja.

Christoph-ovo zrcalno svetlo voščilo

za trde parkete, najboljši vpuščevalni izdelek, se ne prileplja po uporabi, ne diši neprijetno; doseže se z njim lepa zrcalnosvetla tla. (656—7)

V Ljubljani: A. Stacul, v Kranji: F. Dolenz.

Za popoldanske ali večerne ure se išče

stavbenški risar

kateri je zmožen samostojno izdelovati v stavbinsko stroko spadajoča dela (načrti in proračuni).

Ponudbe z zahtevami naj se pošljejo upravnistvu „Slov. Naroda“ pod šifro „stavbenški risar“. (1548—2)

Instrukcije išče sedmošolec.

Naslov: M. S. poste restante Ljubljana. (1537—2)

Franc Rumpret

posestnik v Krškem h. št. 110

ima na prodaj dva dobro ohranjena

vinska soda

držeča 60—70 veder. C-na po dogovoru.

Mladi, samski, zmerni in pridni

delavci

dobé v tovarni za celulozo v Grünburgu pri Sv. Mohorju na Koroškem dobro plačo in stalno službo.

Išče se jeden ali več

drugov za lov

v občini Pijavagorica v hribu. Odda se tudi popolnoma v last. Cena majhna.

Pojasnila daje Fran Jamnik Pijavagorica, pošta Škofljica.

Pekarija

obstoječa čez 25 let, se odda radi smrti soproga takoj pod zelo ugodnimi pogoji v najem.

Več ustmeno ali pismeno pri vdovi in posestnici Mariji Pikuš v Kranji št. 124.

Išče se spreten

koncipijent

(kandidat ima prednost) za neko notarsko pisarno. Mora biti samostojen delavec in dobro izvežban v vsi notarskih in pravnih stvareh.

Ponudbe pod „št. 2000“ upravnistvu „Slov. Naroda“. (1522—3)

Nova, enonadstropna

hiša

tik kolodvora Dovje, obsejajoča 9 sob in 2 kuhinji, se po ugodni ceni prodaja.

Hiša leži jako ugodno za letovišanje. Več pove Anton Šifrer na Dovjem.

Učenec

se sprejme pod ugodnimi pogoji v trgovino z barvami pri (1551—1)

Adolfu Hauptmann-u

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 41.

E. SCHMARDA

oblastveno potrjena

potovalna pisarna

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 6 (v Šobrovi hiši).

Izdaja voznih listkov

tu- in inozemskih železnic, in sicer: listkov za navadne vožnje, za vožnjo tja in nazaj, za okrožna potovanja, priredi tudi romarske vlake i. t. d.

Izdaja voznih listkov za vse razrede v Avstriji konces. (1476—3)

francoskega parobroda „Compagnie Générale Transatlantique“ v Parizu

kateri parobrod vozi naravnost brez prelaganja iz Havra v New-York.